

Pregled naknada socijalne zaštite u Hrvatskoj

Pezer, Martina; Urban, Ivica

Source / Izvornik: **Aktualni osvrti, 2017, 19, 1 - 2**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

<https://doi.org/10.3326/ao.2017.92>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:242:770324>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-24**

Repository / Repozitorij:

[Institute of Public Finance Repository](#)

AKTUALNI OSVRTI

Pregled naknada socijalne zaštite u Hrvatskoj*

MARTINA PEZER, Institut za javne financije, Zagreb

IVICA URBAN, Institut za javne financije, Zagreb

Institut za javne financije objavio je bazu podataka *Pregled naknada socijalne zaštite u Hrvatskoj* sastavljen za potrebe projekta *Primjena mikrosimulacijskih modela u analizi poreza i socijalnih naknada u Hrvatskoj*. Pregled sadrži odabrane naknade što ih dodjeljuju središnja država, gradovi Zagreb, Split, Rijeka i Osijek, te Splitsko-dalmatinska, Primorsko-goranska i Osječko-baranjska županija. Objavom Pregleda naknada želimo naglasiti važnost redovitog, transparentnog i cjelovitog izvještavanja za uspješnu i učinkovitu socijalnu politiku na središnjoj i nižim razinama vlasti.

Institut za javne financije pokrenuo je u rujnu 2015. istraživački projekt *Primjena mikrosimulacijskih modela u analizi poreza i socijalnih naknada u Hrvatskoj*. Jedan od ciljeva projekta je izrada mikrosimulacijskog modela miCROmod, kojim se simuliraju odabrani porezi i socijalne naknade u Hrvatskoj, na središnjoj i nižim razinama vlasti. Kako je za izradu takvog modela potreban detaljan i sveobuhvatan pregled poreza i socijalnih naknada, sastavili smo *Pregled naknada socijalne zaštite u Hrvatskoj* (u nastavku, skraćeno: *Pregled naknada*), koji ukratko predstavljamo u ovom osvrtu.

Pregled naknada potaknut je nepostojanjem javno dostupnog „kataloga naknada“ u Hrvatskoj. Informacije o socijalnim naknadama su raspršene na internetskim stranicama različitih institucija (ministarstva, javni zavodi, jedinice lokalne i područne samouprave). U okviru projekta Sinergijski socijalni sustav **popisano je i analizirano** oko 130 socijalnih naknada na središnjoj razini državne vlasti i oko 2.700 naknada gradova, općina i županija. Informacije i podatci o naknadama dostupni su također u **ESSPROS izvještajima** Državnog zavoda za statistiku i **izvještaju EUROMOD-a** za Hrvatsku. Ovaj Pregled naknada sadrži sustavne i detaljne informacije i podatke o odabranim pojedinačnim naknadama, zasebno za središnju državu i nekoliko županija i gradova.

Pregled naknada je baza podataka tehnički uređena u Excel datoteci. Naknade su podijeljene po funkcijama (zdravstvo, invaliditet, preživjeli članovi obitelji, starost, obitelj, nezaposlenost, stanovanje, socijalna pomoć i prijevoz), a za svaku naknadu prikazane su informacije o definiciji korisnika, pravnim propisima koji je definiraju, tijelima nadležnima za donošenje propisa i administraciju te obilježjima (izvor dodjeljivanja, osnovica izračuna iznosa naknade). Ovisno o dostupnosti podataka, navedeni su broj korisnika i ukupni godišnji iznosi.

* Ovaj rad proizlazi iz istraživačkog projekta **Primjena mikrosimulacijskih modela u analizi poreza i socijalnih naknada u Hrvatskoj**, koji financira Hrvatska zaklada za znanost (UIP-2014-09-4096). Detaljnije informacije o projektu mogu se pronaći u **Newsletteru** Instituta.

U datoteci se nalaze kratke upute za što jednostavniji pregled i pretragu naknada. Dostupan je i prateći *Opis baze podataka* s detaljnim opisom *Pregleda naknada*. Tablica 1 prikazuje broj naknada po funkcijskim skupinama za središnju državu, gradove i županije obuhvaćene bazom podataka.

Tablica 1. Broj naknada po funkcijskim skupinama

Funkcija	DSR	GZG	GST	GRI	GOS	ZSD	ZPG	ZOB
(1) Bolest / zdravstvena skrb	12	0	0	0	0	0	0	0
(2) Invaliditet	34	2	2	1	1	0	0	0
(3) Starost	5	1	1	1	0	0	0	1
(4) Preživjeli uzdržavani članovi	17	1	0	0	0	0	0	0
(5) Obitelj / djeca	24	7	4	5	6	0	0	1
(6) Nezaposlenost	6	0	1	0	0	0	0	0
(7) Stanovanje	1	2	2	1	1	1	1	1
(8) Socijalna isključenost	3	1	2	1	3	2	0	1
(9) Prijevoz	0	1	3	1	2	0	0	0
UKUPNO	102	15	15	10	13	3	1	4

Napomena: DSR – središnja država, GZG – Grad Zagreb, GST – Grad Split, GRI – Grad Rijeka, GOS – Grad Osijek, ZSD – Splitsko-dalmatinska županija, ZPG – Primorsko-goranska županija, ZOB – Osječko-baranjska županija

Izvor: Opis baze podataka

Podatci o broju korisnika i ukupnim godišnjim iznosima naknada na razini središnje državne vlasti prikupljeni su iz različitih izvještaja koje objavljuju nadležna državna i administrativna tijela. Problem je, međutim, što su mnogi podatci nedostupni i/ili nekvalitetni. Za neke su naknade, primjerice, navedeni samo iznosi, ali ne i broj korisnika, ili obrnuto. Za dio naknada niti jedno tijelo ne izvještava o broju korisnika i ukupnim iznosima.

Stoga smo proveli i kratku analizu dostupnosti podataka na središnjoj razini državne vlasti u 2015., koja je pokazala kako, od ukupno 102 naknade, za 46 njih ne postoje nikakvi podatci o broju korisnika, a za 49 ne postoje podatci o godišnjem iznosu. Najopsežnije informacije o naknadama pruža Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, koje je nedavno počelo objavljivati i podatke o naknadama za roditelje i posvojitelje. Detaljna analiza dostupnosti podataka može se pronaći u *Opisu baze podataka*.

Objavom *Pregleda naknada* želimo naglasiti važnost redovitog, transparentnog i cjelovitog izvještavanja za uspješnu i učinkovitu socijalnu politiku na središnjoj i nižim razinama vlasti.

Pregled naknada nije sveobuhvatan, već je prilagođen potrebama našeg istraživačkog projekta (pretežito novčane naknade i subvencije troškova građanima, koje dodjeljuju središnja država i odabrani skup gradova i županija). Ipak, baza podataka može biti korisna domaćim istraživačima i analitičarima te pomoći u sastavljanju cjelovitog službenog „kataloga“ socijalne zaštite u Hrvatskoj. Stoga pozivamo čitatelje da posjete *Pregled naknada* i slobodno nas kontaktiraju s opaskama i pitanjima.